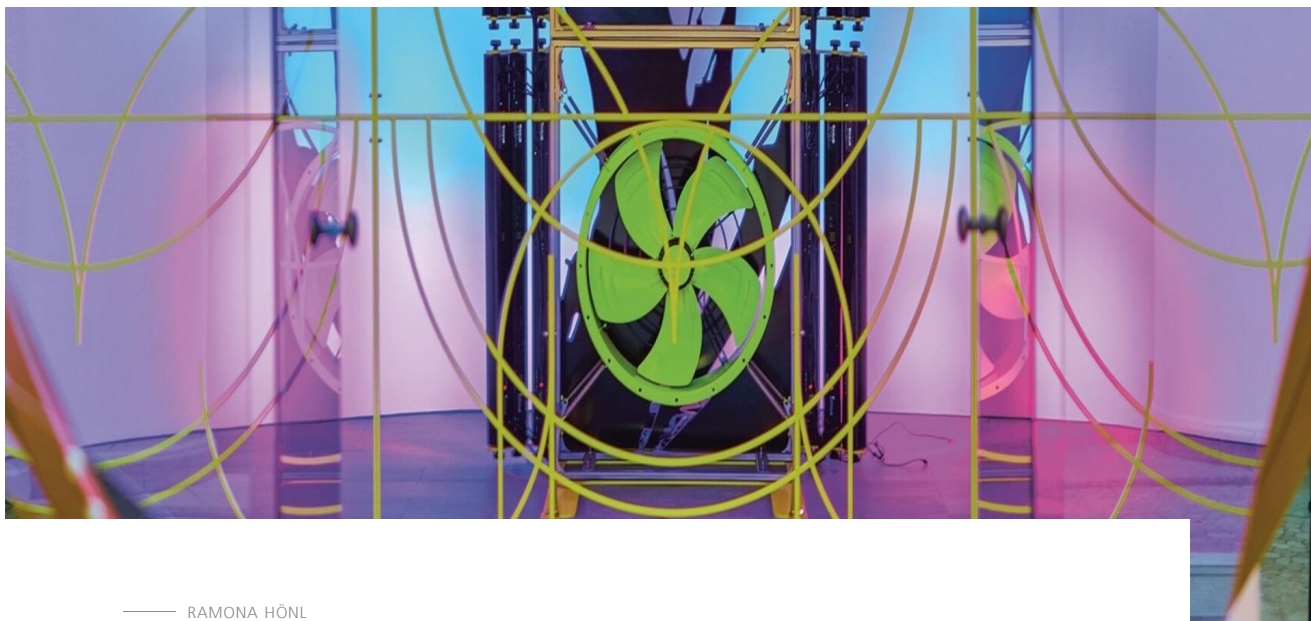

— RAMONA HÖNL

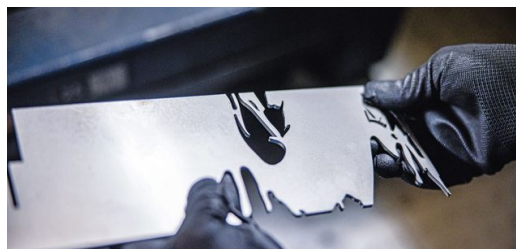
Plechové umenie z Budapešti: Laser reže najdetailnejšie tvary

Malý rodinný podnik Intertechnika na juhu Budapešti zvära, reže laserom a ohýba špeciálne produkty pre maďarských umelcov z celého Maďarska. Tímy zložené z dizajnérov, strojníkov a umelcov, pritom vyrábajú produkty, ktoré sú jedinečné a pútajú medzinárodnú pozornosť na výstavách. A zároveň získavajú cenné skúsenosti pre sériovú výrobu.

Laser vytvára umenie: Pred siluetou lesa z plechu vyrezaného laserom prebiehajú cez tisíce LED diód žiarivé tvary v rytme zvukov podnecujúcich k meditácii. Nástenné obrazy dýchajú v takte hudby spievajúcich mís, kontrabasu a doznievajúceho zvuku gongu. Techno sa stretáva so smerom Zen. Maďarský umelec Márton Nemes dva roky plánoval a vyrábala pre výstavu „Techno Zen“. V lete 2024 na základe toho vytvoril maďarský pavilón na Bienále v Benátkach, najväčšej výstave súčasného umenia na svete. Umožnila to firma Intertechnika, malý maďarský rodinný podnik. V nej vyrezali a ohýbali mnoho abstraktných tvarov za pomoci techniky TRUMPF.

<p>Peter Alasztics (uprostred) a jeho brat Márton sú druhou generáciou v rodinnom podniku. V roku 1991 založili ich rodičia, Jullianna Alaszticsné Kovács a Béla Alasztics firmu Intertechnika. Začiatkom roka 2000 spoznali firmu TRUMPF. V roku 2002 kúpili prvý stroj TRUMPF, TruMatic L 4030. Odtedy už nebolo zastavenia.</p>

<p>Špeciálna výroba: Intertechnika sa učí na špeciálnych zákazkách a využíva vedomosti pri sériovej výrobe.</p>

<p>Vízio: Peter Alasztics prináša umenie do rodinného podniku a hľadá spoločnú reč medzi umelcami a inžiniermi.</p>

— Z centra ťažkého priemyslu miesto stretnutia umeleckej scény

Veľké časti týchto nástenných obrazov a skulptúr vznikajú v mestskej časti Csepel na juhu Budapešti. Dunajský ostrov býval centrom ťažkého priemyslu, od roku 1892 do roku 1993 podniky, ktoré tam sídlili, vyrábali motocykle, osobné a úžitkové vozidlá. Dnes je jedna z pamiatkovo chránených priemyselných budov sídlom firmy Intertechnika. „Sme malý podnik zameraný na zákazkovú výrobu“, vraví Peter Alasztics, „za rok spracujeme zhruba 28.000 výkresov a na ich základe vyrábame všetko, od častí transformátorov až po skrine pre Siemens.“

Ale nie výlučne. Pretože sa so svojimi lasermi a ohraňovacími strojmi a so 64 zamestnancami stal za dve desaťročia odborníkom na špeciálnu výrobu. Stroje TRUMPF režu, ohýbajú a tvárnia plechy pre umelcov z celého Maďarska. Tím dizajnérov pritom testuje hranice výrobnosti. „Veľmi sa z toho tešíme, že môžeme prijímať takéto komplikované zákazky“, vraví Peter Alasztics.

» **„Sme malý podnik zameraný na zákazkovú výrobu. Za rok spracujeme zhruba 28.000 výkresov a na ich základe vyrábame všetko, od častí transformátorov až po skrine pre Siemens.“**

Peter Alasztics, CEO Intertechnika

Peter a jeho brat Márton sú druhou generáciou v rodinnom podniku. V roku 1991 založili ich rodičia, Jullianna Alaszticsné Kovács a Béla Alasztics firmu Intertechnika. Prvý rok ich podnikania bol poznamenaný nepokojmi v rozpadnutom Sovietskom zväze. Zaoberali sa inštaláciami a údržbami CNC obrábacích strojov, no už niekoko rokov po založení podniku táto technológia stratila na dôležitosti. V roku 1999 sa presťahovali do priemyselnej pamiatky na Dunajskom ostrove. V roku 2000 kúpili svoj prvý laser, použité laserové obrábacie zariadenie s výkonom 1,5 kW a prešli na obrábanie plechu.

— Intertechnika sa stáva technologickým priekopníkom Maďarska

„Laserová technológia a obrábanie plechu vtedy boli v Maďarsku ešte len v plienkach. Pre nás to bola šanca, byť hneď od začiatku pri tejto novej technológii“ - rozpráva otec, Béla Alasztics. Svoje prvé kroky odpozerali od spriateleneho výrobcu obrábacích strojov, ktorý už pracoval s laserovými strojmi. Začiatkom roka 2000 spoznali firmu TRUMPF. V roku 2002 kúpili prvý stroj TRUMPF, TruMatic L 4030. Odvtedy už nebolo zastavenia. Podnik zaviedol do produkcie novú techniku, ako napríklad automatizované laserové obrábacie zariadenie.

„Často sme boli prvými v Maďarsku, ktorí vyskúšali inovatívne procesy firmy TRUMPF. Pritom sme od nej pri ich zavádzaní do výroby stále dostali obrovskú podporu“, vraví Béla Alasztics. Historické haly postavili TRUMPF hneď od začiatku pred výzvy. Pretože Intertechnika síce môže zväčšiť svoje plochy vo veľkom areáli na Dunajskom ostrove, no stavebne ich nemôže zmeniť. „Pri laserovom obrábaní sme vtedy mali pod strechou k dispozícii len 20 centimetrov“, vysvetľuje Peter Alasztics, „ale TRUMPF nám pomohol čo najlepšie využiť výkres inštalácie.“ Spoločnosť z Ditzingenu pomáha firme Intertechnika v celom vývoji dodnes. „Prvý laser TRUMPF nám vtedy otvoril úplne nové možnosti“, vraví.

<p>Presnosť: Pri výrobe umeleckých objektov nejde o rýchlosť. Ide o technickú výrobu.</p>

<p>Práca na stroji: Inžinieri, umelci a zamestnanci vo výrobe sa učia jeden od druhého a rozvíjajú spoločnú reč.</p>

Peter Alasztics priniesol v roku 2005 do podniku umenie. Nie vždy bez obáv rodičov, priznáva jeho otec. Počas svojich štúdií na umeleckej škole Visart v Budapešti spoznal Peter Alasztics dnes vyše 80-ročného umelca Istvána Ézsiása, ktorý sa zaujímal o plechový odpad z výroby. Začali spoluprácu, pričom Alasztics rozmýšľal, ako by mohli stroje rodinného podniku vyrezávať a ohýbať umelecké objekty.

„Špeciálnou úlohou bolo hľadanie spoločnej reči medzi umelcami a inžiniermi“, vraví Béla Alasztics. „Myšlienky umelcov sú slobodné, nezaujímajú sa o fyzikálne vlastnosti materiálov alebo ich obmedzenia“, vraví syn, Peter Alasztics, „no a u inžinierov je to presne naopak“. Zatiaľ čo jeho brat Márton študuje podnikové hospodárstvo, on bude grafickým dizajnérom. Jeho diplomová práca na Inštitúte umenia na Berlínskej univerzite umení sa zaoberá témou, ako môžu inžinieri spolupracovať s umelcami. Krok za krokom spolu s dizajnérsym tímom firmy Intertechnika spoznáva a realizuje prania a požiadavky umelcov.

„Práca s plechom a rezaním laserom otvorila mojej fantázii úplne nové priestory.“

Márton Nemes, multimediálny umelec

Učenie sa od umelcov

Márton Nemes spolupracuje s firmou Intertechnika od roku 2017. Vtedy hľadal niekoho, kto dokáže rezať plech so špeciálnou povrchovou úpravou vo farbách dúhy. Materiál je drahý a taký špeciálny, že sa do toho odvážiara pustiť len firma Intertechnika. „Takýto materiál sme predtým ešte nikdy nevideli – a odvtedy už nikdy viac“, vraví Peter Alasztics. Rezanie sa podarilo.

Nemes je dodnes spokojný s výsledkom a vystavuje tieto diela na mnohých svojich samostatných výstavách. „Až dovtedy som nemal ani poňatia, že takáto technológia existuje. Odvtedy sa úplne zmenil celý môj prístup k mojim skulptúram“, vraví. Takmer všetky skulptúry dnes vznikajú v tesnej spolupráci s firmou Intertechnika. „Predtým, ako som spoznal firmu Intertechnika, som pracoval s úplne inými materiálmi. Práca s plechom a rezaním laserom otvorila mojej fantázii úplne nové priestory“, vraví Márton Nemes.

<p>Čudzie svety: Intertechnika reže laserom nezvyčajné siluety, ktoré umelec Márton Nemes skladá dohromady.</p>

<p>Inside Outside kombinuje nerez, oceň a svetlo v dynamickej skulptúre.</p>

<p>Techno Zen: Superponovaný a prepletený, rozprestiera sa na dvoch stenách.</p>

<p>Skulptúra Superposed stojí uprostred pavilónu.</p>

Firma Intertechnika sa stala inštitúciou na maďarskej umeleckej scéne. V spolupráci s miestnou univerzitou umenia tam študenti každý rok vypracúvajú svoje záverečné práce. Peter Alasztics nabáda deväťlenný tím dizajnérov, aby posúval hranice. Na svojich strojoch vyrábajú jedinečné kusy, zároveň pritom ale aj spoznávajú technológiu pre svoju sériovú výrobu. Tak napríklad vyrábali telesá lúčových svetiel pre známy Széchenyiho reťazový most cez Dunaj alebo puzdrá na tablety pre väzov, odolné proti rozbitiu, poškrabaniu a nárazom – všetko vďaka znalostiam získaným pri umeleckých prácach.

V ďalšom kroku chcú obaja bratia zvýšiť mieru automatizácie vo svojej výrobe. Oseon, softvér firmy TRUMPF, je pripravený v štartovacích jamkách. Nasledujú tým tradíciu svojich rodičov, neustále investujú do nových technológií a softvéru. Oseon má zefektívniť a z hospodárniť výrobu ich štandardných produktov. Vďaka tomu ostane väčší priestor na umelecké produkty, na kusovú výrobu. „Inovácie si vyžadujú myslenie vždy chcieť vytvoriť niečo nové,“ vraví Peter Alasztics. „Stále, keď si niekto myslí, že je niečo ťažké vyrobiť, pozrieme sa na umelecké diela a zistíme: Predsa sa to dá!“

RAMONA HÖNL

HOVORKYČKA PRE OBRÁBACIE STROJE

